



Handläggare: Annelie Sjöberg
Telefon: 08-508 25 008

Till
Socialnämnden

Angående remissen om I gränslandet – Social trygghet vid gränsarbete i Norden (SOU 2011:74)

(1 bilaga)

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Sammanfattning

Utredningen ”I gränslandet – Social trygghet vid gränsarbete i Norden” har funnit att det finns behov av förtydliganden, utökad samverkan och förbättrad information från berörda myndigheter i fråga om de regler som gäller för försäkringssystemen vid sjukdom och arbetslöshet för personer som bor i ett nordiskt land och arbetar eller studerar i ett annat.

Förvaltningen stödjer intentionerna i utredningen, då det är angeläget med förut-sägbarhet och tydlighet för att förbättra den sociala tryggheten för de enskilda be-rörda personerna samt också underlätta rörligheten för gränsarbetare i Norden.



Bakgrund

Kommunstyrelsen har för beredning överlämnat ”I gränslandet – Social trygghet vid gränsarbete i Norden (SOU 2011:74)” till socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsledningskontoret. Remisstiden går ut den 30 mars 2012.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Remissen

I april 2010 beslutade regeringen att tillsätta en parlamentariskt sammansatt grupp – Den parlamentariska socialförsäkringsutredningen - med uppdrag att se över de allmänna försäkringarna vid sjukdom och arbetslöshet. Kommitténs arbete ska slutredovisas i sin helhet den 15 maj 2013. ”I gränslandet – Social trygghet vid gränsarbete i Norden” utgör ett delbetänkande innehållande en analys av hur försäkringssystemen fungerar för personer som bor i ett nordiskt land och arbetar eller studerar i ett annat.

Gränsarbetare¹ möter delvis andra problem än de som bor och arbetar i en och samma stat eftersom de berörs av två autonoma staters olika lagar, regler och sociala trygghetssystem. För den enskilde är det många gånger oklart vilket lands regler som är tillämpliga och till exempel i vilket land man ska vara medlem i en arbetslöshetskassa för att ha rätt till ersättning vid eventuell arbetslöshet. En del av gränshindersproblematiken är brist på kunskap eller tillgång till information.

Utredningen trycker i flera delar på behovet av utökad samverkan mellan myndigheter och förbättrad information.

EU-rätten är överordnad nationell rätt, vilket innebär att det inte är nödvändigt att ändra nationella bestämmelser som står i konflikt med gemenskapsrätten. Däremot kan sådana ändringar förtydliga reglerna både för den enskilda, för tillämpande myndigheter och arbetslöshetskassor, vilket kan bidra till att likabehandling säkerställs.

Socialförsäkringsutredningen har identifierat fyra olika typer av gränshinder. Den första typen är hinder där ett arbete redan pågår och där det därför inte finns behov av ytterligare förslag, till exempel rörande Norges långa handläggningstider av intyg om arbetad och försäkrad tid. Den andra typen av hinder är sådana som be-

¹ Gränsarbetare: Arbetar i ett medlemsland men bor i ett annat dit man åker minst en gång i veckan



döms kunna undanröjas eller reduceras på annat sätt än genom rättslig reglering. Dessa hinder beror på otydlighet i hur regelverken ska tolkas samt bristande information och samverkan mellan de olika aktörerna. Ett exempel på det är otydlighet i vilket lands arbetslöshetskassa gränsarbetare bör vara med. Den tredje typen av hinder är sådana som socialförsäkringsutredningen anser vara möjliga att lösa genom rättslig reglering. I dessa fall beror gränshindren på den svenska rättsliga regleringen och bedöms kunna åtgärdas genom ändringar i lag eller förordning. Det gäller bland annat lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor, som föreskriver att den som fyllt 64 år inte kan bli medlem i en arbetslöshetskassa. Ett annat är bristande försäkringsskydd vid arbetslivsinriktad rehabilitering. Det fjärde och sista hindret som har identifierats rör gränshinder på grund av andra länders rättsliga reglering och tillämpning. Där har kommittén inga möjligheter att lämna förslag, men anser det ändå viktigt att lyfta fram dem. Ett par av de i utredningen nämnda hindren är svårigheter med att få arbetslöshetsersättning i Norge vid deltidssjukskrivning och Finlands undantagsregler för rätt till sjukpenning som strider mot principen om likabehandling. (Se även bilaga 1.)

Förvaltningens synpunkter och förslag

Det är av stor vikt att gränsarbetare i Norden har ett socialförsäkringsskydd som bevarar redan intjänade rättigheter och som underlättar integrationen i mottagarlandets socialförsäkringssystem. Det är också angeläget att reglerna om samordning av social trygghet underlättar rörligheten för gränsarbetare i Norden. Då regelverket är komplicerat att sätta sig in i är det också behövt med tydlig, lättillgänglig och korrekt information till den enskilde.

Förvaltningen stödjer därför intentionerna i socialförsäkringsutredningens delbetänkande.

För att uttala sig om detaljerna i förslagen krävs ingående kunskaper i de olika ländernas lagstiftning och hur de tillämpas i praktiken. De regelverk som förslagen omfattar ligger också på den statliga och inte på den kommunala nivån. I den mån kommunen kommer att beröras så blir det huvudsakligen sekundärt.

Bilagor

1. Sammanfattning av ”I gränslandet – Social trygghet vid gränsarbete i Norden (SOU 2011:74)”